

Gidsenblad Lange Nelle Oostende

België - Belgique

PB - PP

8400 Oostende 1

BC6607

UTILE DULCI

GIDSENKRING
LANGE NELLE OOSTENDE vzw
Afgiftekantoor 8400 Oostende 1 - P409072

Driemaandelijks blad
van de afdeling Oostende
2005 - 17^e jaargang
Afsendadres & v.u.:
Pitteljon Etienne,
Leopoldlaan 179,
8430 Middelkerke

IN DIT NUMMER:

25	Voorwoord	<i>Leen Coene</i>
26	Activiteitenkalender	<i>Redactie</i>
28	Het verhaal van de Oostendse Casino-Kursalen	<i>Piet Daman</i>
31	Carnaval en Halloween	<i>Marcel Leeuwerck</i>
34	Mag het eens aan de overkant zijn	<i>Jeannine Laplasse</i>
35	Rond de vergeten bunker	<i>Piet Daman</i>
38	Het protestantisme in Oostende	<i>Kurt Borgoo</i>
41	Oostende vervroegt zijn dageraad	<i>Piet Daman</i>
44	Wat het leven aangenaam maakt in Oostende	<i>Emile Smissaert</i>
46	Bevrijding: ik was een snotter in '45	<i>Jaak Fonteyne</i>

STEUNENDE

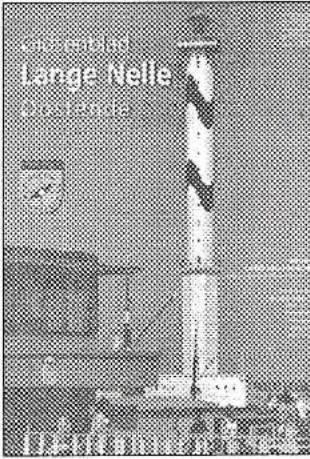
LEDEN

2005

Cornu Marcel
Delbeke-Mattelaer
Romano Silvio
Van Audekerke Paula

Danneel Guido (Argenta)
Nuytten en Windels
Sweetlove René

Uit sympathie

Driemaandelijks blad van
de OOSTENDSE
GIDSENKRING
LANGE NELLE vzw
17de jaargang
Nr. 2: april, mei, juni 2005

Colofon

Eindredactie en correspondentie:
Leen Coene, Rietstraat 33,
8400 Oostende
gidsenkringoostende@i-com.be

Redactieleden:
Annie Storme, Etienne Pitteljon,
Marcel Leeuwerck, Piet Daman,
Jacques Fonteyne

Verantwoordelijke uitgever:
Etienne Pitteljon, Leopoldlaan 179
8430 Middelkerke

De medewerkers aan dit blad zijn
zelf verantwoordelijk voor de door
hen getekende bijdragen.
Overname mag mits
bronvermelding.

Vormgeving: Herman Moerman

Voorzitter: Leen Coene

Dispatching :
059 80 73 81 (fax en telefoon)
e-mail: lange_nel@hotmail.com

Rekeningnummer: Gidsenkring
Lange Nelle vzw
nr 380-0049184-76

Lid wordt U voor 15 euro per jaar
(Buitenland: 20 euro)
Gezinskaart: 20 euro
Steunend lid : vanaf 25 euro
Erelid : 50 euro

Ereleden en steunende leden
worden met naam vermeld in het
Gidsenblad.

Gidsenlokaal : Spaans Huisje,
Christinastraat 67, 8400 Oostende

Voorwoord

Bij het klaarpersen van dit boekje gebeuren grote manoeuvres in dit geliefde Oostende om de Belle Epoque alle eer aan te doen. De meeste van de Oostendenaren zijn fier op die periode: onze koning Leopold II, Koning-Bouwer, zorgde er immers samen met vele anderen voor dat we geen gewoon vissersplaatsje of commercieel centrum aan zee werden, maar inderdaad een Koninklijke site, met een aantrekkingskracht en een visie.

De zeedijkvilla's gaven het élan, nadien volgde de bouw van heel wat Belle Epoque-architectuur in de "Extensions" van de stad.

Vandaag 100 jaar later zijn we getuige van een minstens even grote bouwexplosie: als je hooguit een weekje niet in de stad bent geweest, blijkt er weer wel iets naar beneden gehaald, wat ons overal gapende kreunende ruimten geeft vol verwachting naar iets MOOIS!

En wat komt er dan zo snel als paddestoelen: uniforme frigowoningen, of zijn het keukenkastwoningen, of nog pijnlijker: konijnenhokjes...? *raam-raamwerk-deurtje-raam-raamwerk-deurtje..*

Hoe moeten de gidsen van de toekomst onze stad straks gaan promoten?.. Wanneer, zo mijmer ik wel eens, staat er een nieuwe Gaudi op, een nieuwe Van De Velde, een nieuwe Horta of Hankar, met moderne ideeën over een stad vol authenticiteit en architectuur die haar naam eer aandoet?... Ooit zal het mij te ver zijn om te reizen naar Mexico city, Maleisië of Singapore, of Madrid en Barcelona of Valencia... voor wanneer de Oostende stad-aan-zee-architectuur?

Leen Coene

ACTIVITEITENKALENDER

**WEGENS HET BEPERKT AANTAL
PLAATSEN IN HET SPAANS HUISJE IS HET
VOOR DEZE VOORDRACHTEN
NOODZAKELIJK ZICH IN TE
SCHRIJVEN OP HET NUMMER 0497/459.483**

HET HAZEGRAS

**Wandeling-activiteit op zaterdag 21 mei 2005
om 14.00 uur**

Het slopen van de zuidelijke stadswallen (1770) en het graven van de nieuwe handelsdokken (1777-1780) waren de aanleiding voor het ontstaan van de Hazegraswijk. De bouw van het spoorwegstation (1844) en van de kazerne (1860) waren nieuwe stimulansen waarbij het Hazegras uitgroeide tot een dicht bevolkte en zeer levendige wijk met een eigen karakter. Onteigeningen in de zestiger jaren waren de start van verwaarlozing en verkrotting die enkele decennia heeft aangehouden. In 1987 werd de wijk erkend als herwaarderingsgebied. Eindelijk zijn de resultaten van overheidsingrijpen én van privaat initiatief nu merkbaar en ontwikkelt het Hazegras zich tot een rustige residentiële wijk. Nieuwbouw en monumenten, verleden en heden worden duidelijk tijdens een geleide wijkwandeling op zaterdag 21 mei e.k. Afspraak in de opvallende, nieuwe parochiekerk op het binnenplein van het nieuwbouwcomplex, de Smet de Naeyerlaan.

Leden: 1,25 euro; niet-leden: 2,5 euro.

OMTRENT DE DUITSE PRINS LEOPOLD HERTOG VAN SAKSEN-COBURG SAALFELD

**Vrijdag 10 juni 2005 om 20.15 uur
in het Spaans Huisje**

Voordracht door R. Beeckaert

Eerste koning van ons land bij toeval of bedacht? Een complexe man met vele minder bekende aspiraties. Weigerde de Griekse kroon en werd voedstervader van zijn nichtje Victoria, die wel koningin van Engeland werd.

Vandaag in de schaduw van zijn zoon en de Congosage, maar interessant als man en strever voor België.

In de Langestraat te Oostende stierf zijn vrouw, omringd door de Franse koninklijke familie.

Hij stierf als een rechtzinnig protestant, lid van de loge.

Kortom een boeiend levensverhaal met vele fraaie en mindere kantjes.

Leden: 1,25 euro, niet-leden: 2,5 euro.

HET NIEUWE BOSJE: cultuur en natuur

Vrijdag 24 juni om 19 uur

Aan de verkenning van het Hazegras breien we een avondlijk vervolg.

De nieuwe Graaf de Smet de Naeyerlaan is opgevat als een rambla die het stadscentrum vanaf de Kapellebrug verbindt met het Maria-Hendrikapark.

Dit park, ook een erfenis van Koning Leopold II, kende een bewogen geschiedenis van Bois de Boulogne tot de renovatie die nu wordt doorgevoerd.

De voornaamste doelstellingen daarbij zijn:

- de toegankelijkheid vanuit de stad verbeteren
- het verkeersvrij maken en zorgen voor een herkenbare padenstructuur
- indeling in 3 hoofdzones, elk met een specifieke functie.

- Koninginnenvijver: deze omgeving is de recreatiezone

- Konijnenvijver : daar krijgt de natuur meer kansen

- Spiegelmeer: het klassieke architecturale karakter wordt hersteld.

Met René Vandercruyssen als gids verkennen en beleven we die grote groene long, een te weinig gewaardeerde parel van de Stad aan Zee.

Afspraak om 19 uur aan de fietsenstalling van de randparking Maria-Hendrikapark.

UITSTAP NAAR HET GRENSGEBIED MET ZEEUWS-VLAANDEREN

Zaterdag 24 september 2005

Het einde van de 16de – begin van de 17de eeuw was een woelige periode in de Nederlanden. Vlaanderen wordt geteisterd door de reformatie en de harde repressie van de Spaanse machthebbers en wanneer Spinola, in 1604, Oostende eindelijk veroverd worden Sluis en Aardenburg door Maurits van Nassau ingenomen. De Noordelijke Provincies maken zich stilaan los van het Spaans gezag.

In die periode ontstaat ook de grens tussen Vlaanderen en Zeeuws-Vlaanderen als resultaat van militaire, diplomatieke en geografische elementen. Hierbij was de ligging en de loop van het Zwin doorslaggevend. Aan de oevers van deze, toen nog opvallende zeearm, bouwen Spanjaarden en geuzen ieder hun forten, dijken en kanalen. En toen de scheiding van de Nederlanden een feit was, werd het overstroomingsgebied van het Zwin geleidelijk ingedijkt.

Met deze uitstap maken we kennis met de betekenis van het Zwin bij de vorming van onze noordgrens, met de restanten van de Spaanse verdedigingswerken, met de inpolderingen in het Nieuwland en met het uitzicht en evolutie van de huidige Zwinschorre. En "over de grens" bekijken we het kleine Sluis en het minuscule Aardenburg. Maar ook een vergelijking tussen het mondaine Knokke en de typisch Hollandse familiale badplaats Cadzand zal niet ontbreken. Een gevarieerde rondrit, met interessante stopplaatsen in dit zeer interessant grensgebied !

Verplaatsing met "eigen middelen" en car-pooling. Vertrek op de randparking aan de kazerne om 13.30 u.

Begeleiding: Raf Plasschaert, afkomstig uit deze streek.

TENTOONSTELLING "OOSTENDE EN 1905" IN DE VENETIAANSE GAANDERIJEN

Vanaf zondag 25 mei (telkenmale om 10.30 uur) kunnen individuele bezoekers met een gids deze tentoonstelling bezoeken. Inlichtingen op 059/80.73.81

THEMA WANDELINGEN 2005

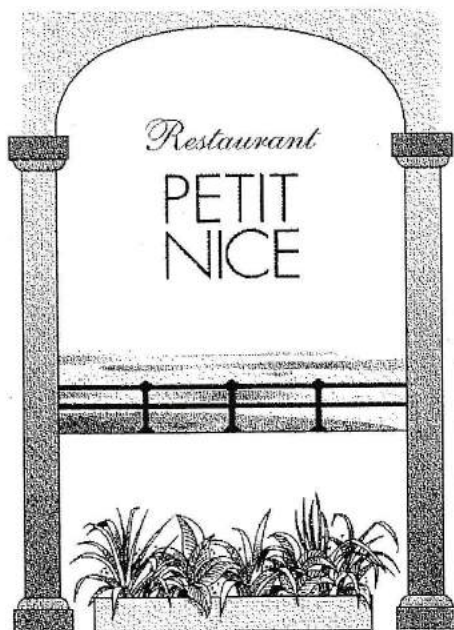
- Zaterdag 18 juni, 10.30 u.: "Oostende en 1905" (*)
- Zaterdag 25 juni, 10.30 u.: "Napoleon Wandeling" (*)
- Woensdag 6 juli, 09.00 u.: "Vismijn wandeling" (**)
- Zaterdag 9 juli, 10.30 u.: "Oostende en 1905" (*)
- Zaterdag 16 juli, 10.30 u.: "Maritiem Oostende" (*)
- Zaterdag 23 juli, 10.30 u.: "Napoleon Wandeling" (*)
- Woensdag 3 augustus, 09.00 u.: "Maritiem Oostende" (**)
- Zaterdag 13 augustus, 10.30 u.: "Oostende en 1905" (*)
- Zaterdag 20 augustus, 10.30 u.: "Napoleon Wandeling" (*)
- Zaterdag 27 augustus, 10.30 u.: "Maritiem Oostende" (*)
- Zaterdag 3 september, 10.30 u.: "Oostende en 1905" (*)

(*)= startplaats: Spaans Huisje

(**)= startplaats: Eurohal, Vismijnlaan.

Deelnemers aan deze wandelingen betalen een bijdrage aan de gids: 4 euro voor volwassenen, 2 euro voor -12-jarigen, gratis beneden 12 jaar.

Leden Gidsenkring Lange Nelle: 50% korting.

Het meest zonnige hoekje van Oostende heet Petit Nice.

Daar vindt men ook het gelijknamige restaurant Petit Nice, op een boogscheut van het Casino.

Gastheer Herbert en gastvrouw Cathérine zorgen ervoor dat u zich snel thuis voelt in een sfeervol kader.

Kwaliteit, sfeer, service met een glimlach.

Albert 1 Promenade, 62b, 8400 Oostende • Tel. 059/80.39.28 • Fax 059/80.96.44 • www.petitnice.be

HET VERHAAL VAN DE OOSTENDSE CASINO-KURSALEN (2)

Piet Daman

TWEEDE CASINO-KURSAAL

Reeds in 1865 heeft het Stadsbestuur het plan opgevat het Casino-Kursaal door een nieuw, groter bouwwerk in steen te vervangen. Het duurt wel enkele jaren en heel wat gepalaber vooraleer de beslissing valt: waar en hoe?

De Belgische Staat staat kosteloos een terrein af aan de stad waar zich voorheen de versterkte vestingen bevonden. Een enorme oppervlakte: 15300 m² groot, waarop zich precies de huidige Kursaal bevindt. De eerste steenlegging vindt plaats in 1875. De bouwwerken worden direct aangevat. Zelfs de Koning toont er een grote interesse voor en onderneemt geregeld de verplaatsing vanuit Brussel naar Oostende om de vorderingen van nabij te volgen. De nieuwe constructie wordt feestelijk ingehuldigd op 22 juli 1878, in aanwezigheid van Koning Leopold II. 's Avonds heeft het eerste concert plaats, uitgevoerd door het muziekkorps van het Gidsenregiment.

Deze Kursaal wordt gebouwd door de Brusselse architecten Naert en Laureys. Het is een vrij imposant complex dat een totale oppervlakte besloeg van 11000 m², waarvan 7400 voor het gebouw zelf. Het geheel is de vrucht van een rijke fantasie, terwijl sommige details - koepels, minaretten, arcades, galerijen met zuilen en bogen - van een oosterse invloed getuigen.

Beweegbare glazen panelen vormen wanden en kunnen naar believen verplaatst worden door middel van een hydraulisch systeem, ten einde grotere of kleinere ruimten te scheppen. De schilders Musin en

Verwee zorgen voor de versieringen. Het geheel is eerder eclectisch, mengeling van verschillende stijlen (ILL. 5).

De eerste kursaal (van Beyaert) wordt in 1877-78 zorgvuldig afgebroken, verpakt, en per binnenschip naar Rosendael bij Duinkerke verscheept, waar het nog 50 jaar als Frans kursaal zal dienst doen (blijkbaar later nog gebruikt als garage).

We zijn midden in de Belle Epoque; Leopold II heeft definitief zijn stempel gedrukt op de ontplooiing van badstad Oostende, "la Reine des Plages".

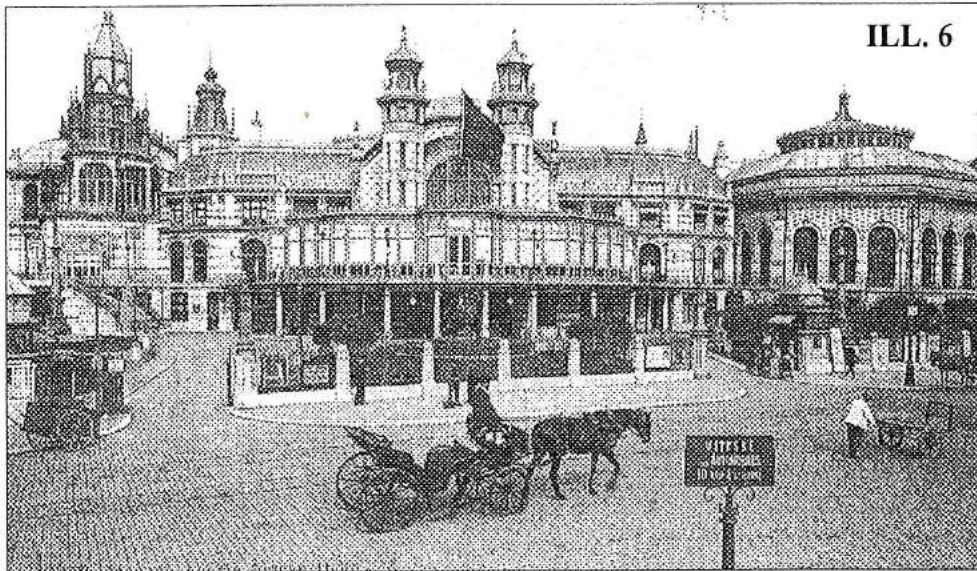
In 1860 wordt een nieuwe vuurtoren gebouwd op de Oosteroever, de oude wordt "de Vlaggestok" (restanten gesloopt tijdens WOII).

Tussen 1878 en 1883 worden de oude houten gebouwen op de dijk ook gesloopt. Met het Visserijdok en -kaai krijgt de oostkant zijn definitieve vorm.

Het Casino-Kursaal is de motor van het toeristisch seizoen. Het symphonisch orkest met 125 muzikanten wordt vermaard. In de jaren 1880 treedt Charles Gounod op als gastdirigent en komt Jules Massenet eigen werk dirigeren.

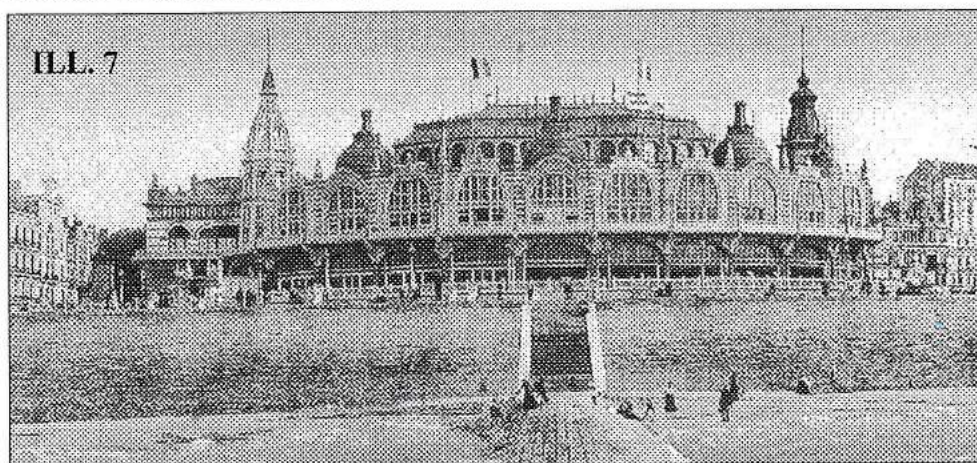
Onder leiding van Georges Marquet 1905-1908 kent het Kursaal een sublieme periode - o.m. "Oostende Kunstcentrum" - , met hoogstaande culturele manifestaties en optredens van wereldvedetten zoals meermaals de

ILL. 6

Hij slaagde ten volle in zijn opzet: het orkest, dat zich aan de aandacht opdrong van een steeds groeiend internationaal publiek, op een adequate manier in het complex in te planten, en terzelfdertijd ruimte bieden aan de zich steeds maar uitbreidende diensten zoals secretariaat, vestiaire, bibliotheek, bloemenboetiekjes, post -en telegraaf, koninklijke loge, en last but not least het superbe leeszaal terras uitgevend op zee. (ILL 6 en 7)

ILL. 7

De wet van 1902 die kansspelen verbood, ontnam het Casino/Kursaal

tenor Enrico Caruso. Componisten Richard Strauss en Camille Saint-Saëns dirigeren er ook eigen werk.

DERDE CASINO-KURSAAL

Tussen 1899 en 1907 wordt de bestaande Kursaal op een zo grondige wijze veranderd en vergroot en dit gedurende acht jaren, dat nagenoeg een volledig nieuw gebouw uit de grond zou rijzen. De architect van deze "vernieuwing" is Chambon, de man die rond hetzelfde tijdstip ook de opdracht kreeg om de nieuwe Oostendse Schouwburg te bouwen, aan de Van Iseghemlaan, in vervanging van de oude schouwburg gelegen aan het Schouwburgplein, het huidige Marie-Joséplein.

Zijn opdracht, wat de Kursaal betreft, was tweeledig: enerzijds het oude gebouw vergroten in functie van het stijgend aantal bezoekers, anderzijds het functioneler te maken.

gedurende enkele jaren wel een erg winstgevende activiteit (als compensatie bekwam Oostende wel zijn Koninklijke Galerijen !).

Tijdens WO I kreeg het Kursaal andere gasten. Het deed vier jaar dienst als "Strandheim der Marinekorps für Offiziere und Manschaften". (ILL. 8)

Na de oorlog werd het nog in een behoorlijke, ongeschonden staat achtergelaten.

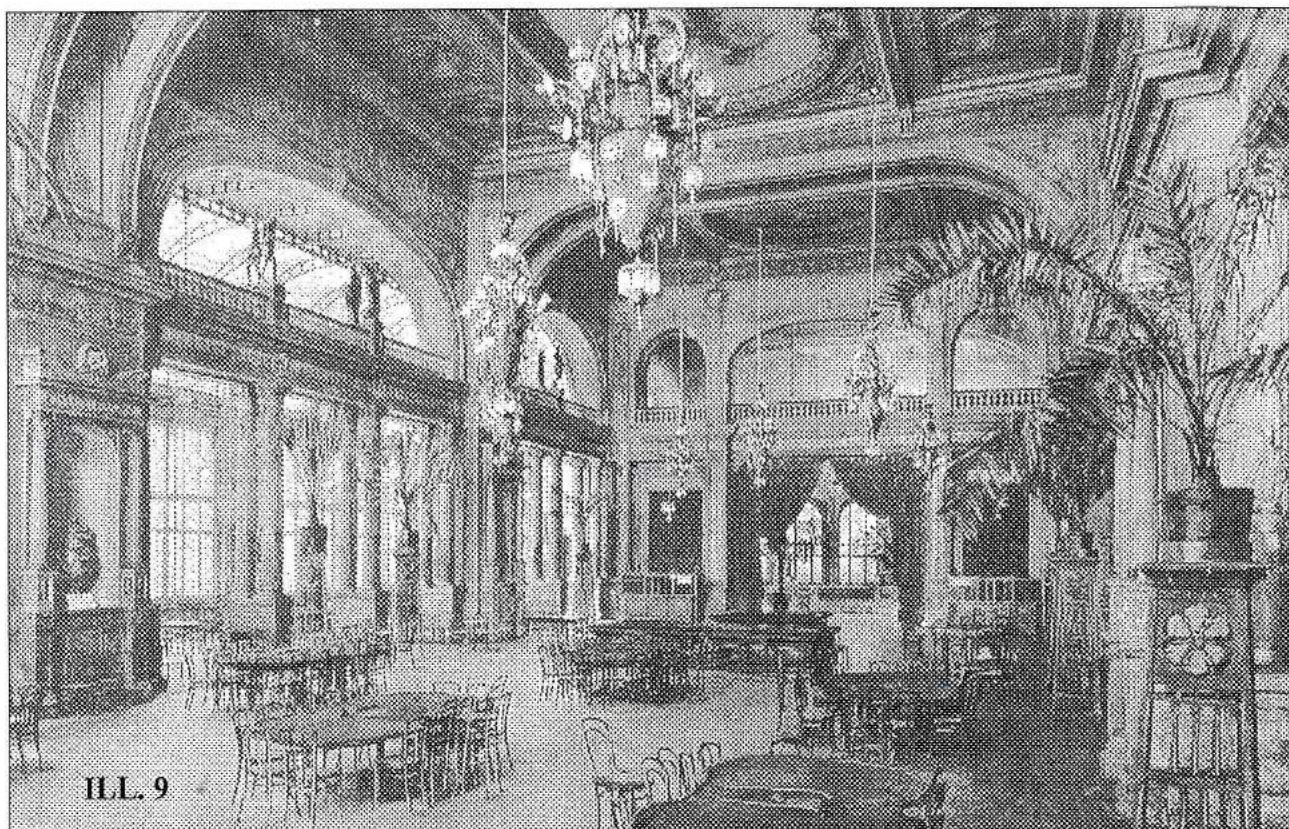
Alhoewel het zomertoerisme na WO I al veranderingen had ondergaan, o.m. een zekere

“democratisering”, bleef het gebouw zijn plaats opeisen. De indrukwekkende feestzaal met zijn immense plafondschilderingen kende zijn gelijke niet. (ILL. 9)
Gedurende meer dan een halve eeuw was

het Kursaal van Oostende het oord waar de grootste kunstenaars voor het voetlicht traden en de uitverkoren verblijfplaats van alle kunstliefhebbers.

(Wordt vervolgd)

ILL. 9

MORDAN

NATUURVLEES DOBBELAERE
Christinastraat 69 - 8400 OOSTENDE

Tel. 059/50 52 45 - Fax: 059/50 07 85

e-mail: denatuurwinkelmordan@skynet.be

(400 m² verkoopsruimte)

Openingsuren: 9.00 H. - 18.30 H.
Ook op zaterdag. Zondag gesloten

***De Natuurlijkste
zaak van de kust!***

GREEN SLEEP

**100% “NATUURLIJK”
SLAAPCOMFORT**
(200 m² toonzaal, 1e verdieping)

Dieetvoeding, VERSE natuur-, vegetarische en biologische voeding.

Hormonenvrij vlees (vzw. Plattelandsontwikkeling)

Voedingssupplementen en sportvoeding. Natuurlijke cosmetica.

150 kruidenpreparaten uit eigen labo!

DESKUNDIG ADVIES VAN 4 PARAMEDICI EN HERBORIST

CARNAVAL EN HALLOWEEN

Marcel Leeuwerck

Heel de maand februari konden wij er niet meer naast kijken. Overal overrompelde ons de caravalekte (excuseer het modewoord "gekte", men spreekt reeds oneerbiedig van "passiegekte" in de Goede Week). Daar hoorden de onvermijdelijke verkleedpartijen bij in bals en, nog erger, in gemaskerde stoeten. Ons eergierig Oostende neemt zelf het voortouw met zijn berucht "Bal du Rat Mort". Dat ontstond rond 1895 in de schoot van het vermaarde gezelschap "Cercle Cæcilia", met als peetvader niemand minder dan onze bloedeigen James Ensor. Die lolbroek was een seizoen tevoren eventjes de bloemetjes gaan buitenzetten op Montmartre, het verdachte uitgaanskwartier van Parijs, en daar sprong hij ook eens binnen in het lichtzinnige "Cabaret du Rat Mort". Die bizarre naam refereert op morbiede wijze aan de voormalige pestepidemieën. Zij kondigden zich immers altijd aan met een onverwachte sterfte onder de ratten. James vond dat hij Oostende met zulke enge verwijzing kon promoten en organiseerde het eerste verkleed bal met die onappetijtelijke naam in 1898.

In de burgerlijke "Belle-époque" verliep de danspartij zeer salonfähig, want de preutse dames spendeerden vele meters stof aan hun uitbundige rondzwierende toiletten met ingebouwde crinolines en zedige guimpes. In recentere tijden bespiedt het voyeuristisch publiek, met steelse binnenpretjes, het gestadig verschrompelen van die weelde aan textiel tot de huidige handgrote schaamlapjes, precies krap genoeg bemeten om de eerbaarheid (en het toegangskaartje) te vrijwaren. Wellicht lagen de ontberingen van twee wereldoorlogen voor een deel ten grondslag aan die schaamteloze besparingen. Het blijkt echter vooral de openhartiger moraal en het "verzetten van de bakens" door de turbulente "soixantehuitattardés", dat ons op costuumkundig gebied zo'n vestimentaire "minimal art" is opgedrongen.

Maar zulke sikkeneurige beschouwingen bederven de pret niet meer en in ons opgepoetst casino-kursaal zal de "fancy-dress"

fantastischer fonkelen dan ooit.

Voor dat andere klassiek carnavalgebeuren: de stoeten, moeten wij hier te lande naar Aalst. Daar mengen de "vuil jeanetten" zich ongegeneerd tussen de groteske praalwagens. Meer dan 70 groepen verzetten maandenlang zeer veel geld en energie aan de bonte opsmuk van hun wagen. Daarin steken zij ongebreideld de draak met politici en met de markante voorvallen van het voorbije jaar. Deze maal vergaapten zich 100.000 kijkers aan dat zot geweld. En toch... 's anderendaags blokletterde een kwaliteitskrant: "Carnaval sterft uit"!

Als wij inderdaad de buitensporige sommen vernemen die enkele sociëteiten aan hun optreden verspillen, samen met het overdadig drankmisbruik, dan voelt de onbevangen en nuchter gebleven waarnemer dat de originele pittige en rebelse geest van carnaval achter deze glitterfaçade verkommert.

De West-Europese traditie van Vastenavondpret steunt op mistige prehistorische wortels. In sommige vaste gewoontes herkennen wij de oeroude lenterituelen ter ere van geheimzinnige natuurkrachten die de vruchtbaarheid zouden bevorderen. De dans van de "Gilles de Binche", waarbij zij ritmisch hun klompen op de grond stampen, sublimeert het vastkloppen van het zaad in de aarde. Ook het gul rondstrooien van snoep, appelsienen en confetti imiteert het weidse gebaar van de zaaiër.

De oude culturen (Germanen, Egyptenaren, Grieken en Romeinen) vereerden de goden van de vruchtbaarheid door hun beeltenissen op schipwagens rond te rijden. Spontaan vermoeden sommige etymologen in die "char naval" de uitleg van het woord "Carnaval", daarnaast dachten clerici aan "carne vale" (vlees vaarwel) maar beide verklaringen zijn nu door de taalgeleerden definitief verlaten, want het woord blijkt veel ouder. Wellicht overleefde het begrip "carnaval" sedert pre-Keltische tijden alle cultuurwissels; zoals trouwens de erbij passende roep "Alaaf" waarvan de oorsprong ook in de

nevel van het verre verleden schuilgaat.

In de middeleeuwen ging het volk met carnaval ongeremd uit de bol. Jeroen Bosch schilderde zeer realistisch zijn "Blauwe Schuytte", een blauwgeverfd schip op wielen, beladen met schransende monikken, nonnen en ander eerbiedwaardig gezelschap. Breughel borstelde op zijn beurt "Gevecht tussen Vasten en Carnaval". Hierop staan de taferelen van vettige overdaad tegenover magere boetedoening, pijnlijk natuurgetrouw voorgesteld en documenteren ons, cultuurarme XXIe eeuwers over die roerige periode. Op het eerste gezicht verdenkt men de uitspattingen van vastenavond als een laatste luidruchtig genieten vooraleer de magere Quadragesima begint. Maar misschien moeten wij oorzaak en gevolg omwisselen en heeft de Kerk de vasten zo streng verordend om de oeroude heidense en orgiastische lentefeesten te temperen. Zij beschikten trouwen over Bijbelse voorbeelden, want de Joden moesten reeds vasten op de vooravond van hun religieuze feesten. Ook moesten Joodse pasgehuwden zich tijdens de bruiloftsnacht onthouden van spijs en drank, en dat vanaf zonsondergang tot na het voltrekken van de huwelijksdaad. (Hopelijk slagen zijn vanaf de eerte poging).

En Jezus Christus onderhield ook een veertiendaagse vasten in de woestijn tot aanloop van zijn zending. In navolging schreef later de Islam op zijn beurt zijn Ramadan voor van 28 dagen. Dit religieuze vasten beveelt de onthouding van sommige spijzen en matiging in 't algemeen tot verdieping van de beschouwingen en vuriger vroomheid. Moderne mensen begrijpen daar niets meer van en voelen zich allerminst geroepen tot vleesderven en dergelijke opgelegde verstervingen. Maar anderzijds onderwerpen onze tijdgenoten zich maniakaal aan strenge diëten (waar is de tijd van Montignac?) tot de plaag van anorexia nervosa toe.

Vanaf de zestiende eeuw kalmeerde de carnavaleske geestdrift. Onder de bekrompen Calvinistische moraal verdween de vastenavondpret voorgoed uit het Protestantse noorden, maar de katolieke contrareformatie verzette zich even fel tegen die losbandigheid. Pausen en geestelijken hadden nochtans altijd vrolijk meegevierd. Ooit defileerde

zo voor het doorluchtige gezelschap van de Paus met zijn kardinalen aan het Lateraan te Rome een verklede groep met maskers waar op de plaats van de neus een namaak fallus wiebelde. Geen wonder dat de massa wat moest inbinden. Tegen begin XIXe eeuw was aldus carnaval uitgestorven. Pas in 1823 flakkerde in Keulen de traditie weer op met prinsverkiezing en stoet. Onze huidige vieringen steunen op dat Duitse voorbeeld.

In ons gezellig Oostende gaat traditioneel ook een gemaskerde optocht uit, die in de goede oude tijd veel succes oogste. Daarnaast mogen de kinderen meevieren in hun "Cimateirestoet". Ze leveren er met hun kleurige lampions een bont lichtspektakel tot vermaak van de anderen. Maar waar komt dit rare "Cimateire" vandaan? Het ontstond in de kindertaal als samentrekking van "Sinte-Maartens-lanteirn" en daarmee verzeilen wij naar een heel andere periode van het jaar: de herfst rond Sint-Maarten op 11 november. Die datum staat vanouds vast voor de slacht van het huisvarken. De jeugd trok nog tot in de tweede wereldoorlog op stap met lampions al zingend:

*Sinte Maarten,
koeken en taarten,
brood en wijn,*

't is voor Sinte Maartens dik vet zwijn.

Meer dan in carnavalliedereren weerklinkt hier de levenslust. Men likkebaardt hoorbaar bij het komende feestmaal met vers gebraad, de enige maal per jaar dat gewone mensen ongepekeld vlees aten.

Een andere geheimzinniger doorloopzang luidde:

*Sant Martin
porte du pain
c'est la lune portaplume (?)
Pakt een stok...*

*... en slaat op je kop
en loopt daarmee maar deure!*

Achter deze nonsensikale kolder zoeken wij best geen betekenis of oorsprong. "Agge maar leut het" poneren met reden de laatste carnavalverenigingen in Zuid-Nederland. Zelf herinneren wij ons het eerste jaar van de bezetting 1941 te Poperinge. Carnaval was dan uiteraard verboden, maar de straatbengels trokken toch op stap met lampions rond 11 november, zogezegd als onschuldige fol-

klore met Sint Maarten. De Duitsers voelden wel de link met 11/11/1918 en lieten niet met zich spotten door enkele snotneuzen.

Mettertijd raakten de oude tradities rond Sint-Maarten verdrongen door de herdenking van de wapenstilstand van 1918. In 1938 bij de twintigste verjaardag, liepen beide vieringen zelfs ineen. Er trok dan bij valavond een kleurige Sint-Maartens-omweg rond met kinderplezier, fakkels en vuurwerk. De dubbele pret kon niet op. Helaas, een jaar later raasde een nieuwe oorlog over de wereld, wreder dan ooit.

Het slachtfest rond Sint-Maarten diende ook tot afscheid van het licht, van de zon en van de warmte, en gaat evengoed als carnaval terug tot voorhistorische tijden. In 't bijzonder tot de Keltische cultuurtijd, waarvan in onze westerse beschaving veel meer doorleeft dan wij vermoeden. Op 1 november vierden onze voorouders van twee tot drie millennia geleden de komst van de winter en van de korte dagen met het feest Samhain. Dan wilden zij meteen alle boze krachten van de duisternis in 't bijzonder de zielen van hun overledenen bezweren en afschrikken met veel lawaai, maskerades en alle soorten lichten. Dit wilde en luidruchtig gedoe zat in de menselijke ziel verankerd en bleef lang doorleven, niettegenstaande de kerstening. De Kerk moest ingrijpen en volbracht ook deze beschavingstaak in de 6e eeuw met haar beproefde taktiek van assimilatie. Zij stelde op 1 november het feest van Allerheiligen vast voor de westerse wereld. Voordien vierde men te Rome de gedachtenis van alle martelaren en gelukzaligen in het Pantheon op 13 mei. Op het vasteland geraakte het Keltisch Samhain weldra overstemd door het Christelijke Allerheiligen en heden leeft nog de gewoonte om op die dag de begraafplaatsen te bezoeken en te bebloemen. De Benedictijnerabdijen ontwikkelden voor Allerheiligen een dodenofficie, dat weldra overal ingang vond. Te Cluny in Boergondië luidde men vanaf 998 onder abt Odilo na de vespers de doodklok en begon een eigen officie voor de "gelovige zielen in het vagevuur". Zo ontstond plaatselijk op 2 november Allerzielen en, vermits Cluny veel invloed bezat (meerdere abten brachten het tot Paus) verspreidde deze cultus zich over de chris-

tenheid. Op die manier vereerden de katholieken de "Zegepralende Kerk" op 1 november en de "Lijdende Kerk" de dag daarop. In de XXe eeuw, met de moderne oproep tot katholieke actie, ondervond men het gemis van een viering voor de derde geleding: de "Strijdende Kerk" hier op deze wereld. Daartoe creëerde Pius XI het feest van Christus-Koning op de laatste zondag van oktober. Daarmee beschikt heel de "Gemeenschap der Heiligen", evengoed die in de hemel als in het vagevuur en op deze wereld, ieder over een feestdag.

Toch bleef in dat Keltische bastion Eire stiekem de aloude gedachtenis aan Samhain in ere. De vooravond van Allerheiligen: "All Hallows Eve" verbasterden zij tot Halloween en de archaische leren zetten dan groteske schriklichten buiten. Daartoe staken zij brandende kaarsen in holle bieten met een dreigend uitgesneden mombakkes. De talloze Ierse uitwijkelingen namen die traditie mee naar Amerika, maar bij gebrek aan bieten gebruikten zij er pompoenen, die veel kleuriger creaties leverden. Meteen vierten zij een soort najaarscarnaval met griezelige verkleedpartijen. De straten lopen er vol heksen, vampieren, witte spoken en nog meer van dat engs. De commercie haalde er profijt uit en voorzag Halloween met speciale bloederige menu's en angstwekkende versieringen voor de huiskamer, met skeletten, reuzenspinners, doodskoppen en nog ander opwindends.

Het duurde niet lang tot het oude vermoeide Europa ook die bedenkelijke golf van kinderachtigheden te verwerken kreeg. Onverwacht vlug speelden alle winkels, jeugdclubs en buurtcomités mee in die naiëve mode en de vrome trits van kerkelijke najaarsvieringen stikte onder die vloedgolf van onnozele pret. Lieden met bevroren kaakspieren zuchten wel sarcastisch: "Het zal zijn tijd maar meegaan". Dat kan, alhoewel de link met de seizoenen soms steviger blijkt dan gewenst.

Wij, gidsen van Lange Nelle, laten al die uitbundigheid niet aan ons hart komen en gunnen graag ieder diertje zijn pleziertje. Lachen bevordert de gezondheid en, wie weet? raken wij ook eens aangestoken door de carnavalmicrobe en defileren we met een eigen "Blauwe Schuytte" door Oostende.

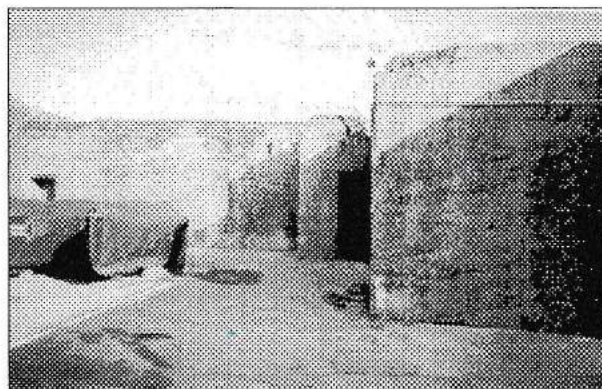
MAG HET EENS AAN DE OVERKANT ZIJN

Jeannine Laplasse

Op 4 februari 11. greep onze Nieuwjaars-receptie plaats in een door de Duitsers gebouwde bunker tijdens WO II. Dit op de plaats waar vroeger de scheepswerf Seghers was gevestigd. Daar heeft nu de Maritieme Site Oostende een onderkomen gekregen.

Een wat ongewone plaats, maar kom veel van onze "lange nelletjes" wisten van het bestaan van deze bunker niet af. Een gezellige Oostendsche babbel over zijn leven in de visserij werd ons gebracht door Henri Laplasse, een ex-schipper die zijn brood verdiende op IJsland. (0.236)

Om onze herinneringen aan deze unieke locatie levendig te houden hier enkele foto's met de pianobar, de tentoonstellingsruimten over "Belgische vissers in Engeland WO II" en enkele affiches uit deze periode die er te bezichtigen waren.

ROND "DE VERGETEN BUNKER"

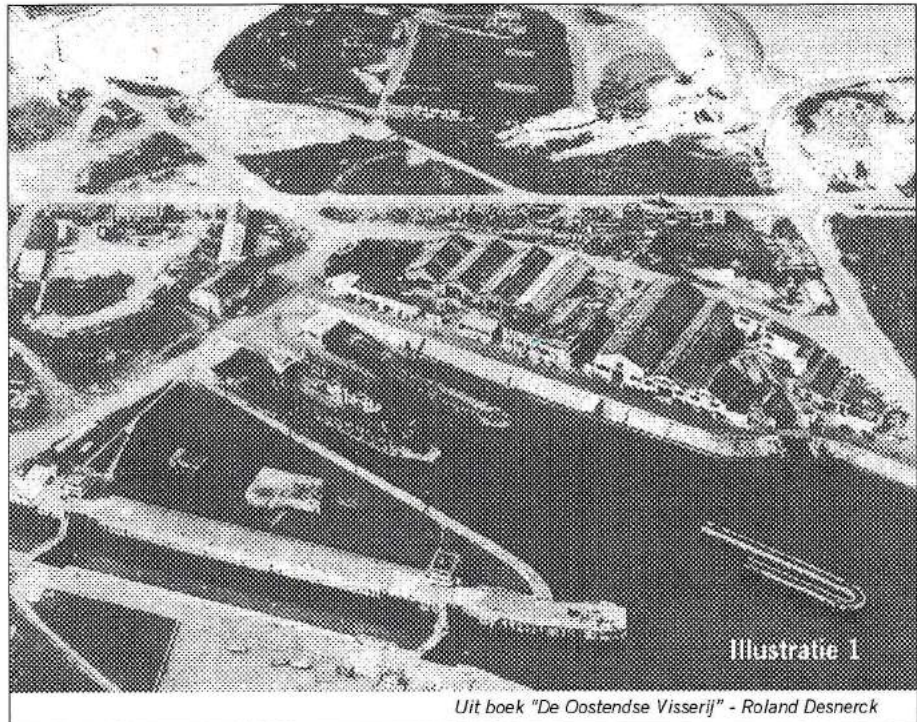
Piet Daman

De bunker waar we onlangs onze Nieuwjaarsreceptie hielden, ligt ingesloten tussen de werkplaatsen van de werf M.S.O. (Maritieme Site Oostende) en de vroegere gebouwen I.D.P. ("de Pêcheriewerf").

De zijde langs de Buskruitstraat lijkt op een gewone betonnen muur met een onooglijk houten deurtje. Hij ligt zó goed verdoken, dat er vóór 1998 blijkbaar nooit over gesproken of geschreven werd. (Ill.1)

De Werkgroep Moderne Fortificatie (WMF) van de Simon Stevinstichting, die ijverde voor de klassering van de bunkersites op de Oosteroever (1997) vermeldde de bunker (voor het eerst?) op een overzichtsschets (Ill. 2), doch zonder informatie terzake.

"Noch in het standaardwerk over de bunkerbouw van de Atlantikwall aan onze kust, noch in studies die zich steunen op verslagen van het verzet of inventarisatie door de Belgische Genie in 1945-46 en andere bron-

Uit boek "De Oostendse Visserij" - Roland Desnerck

nen, is deze bunker vermeld."

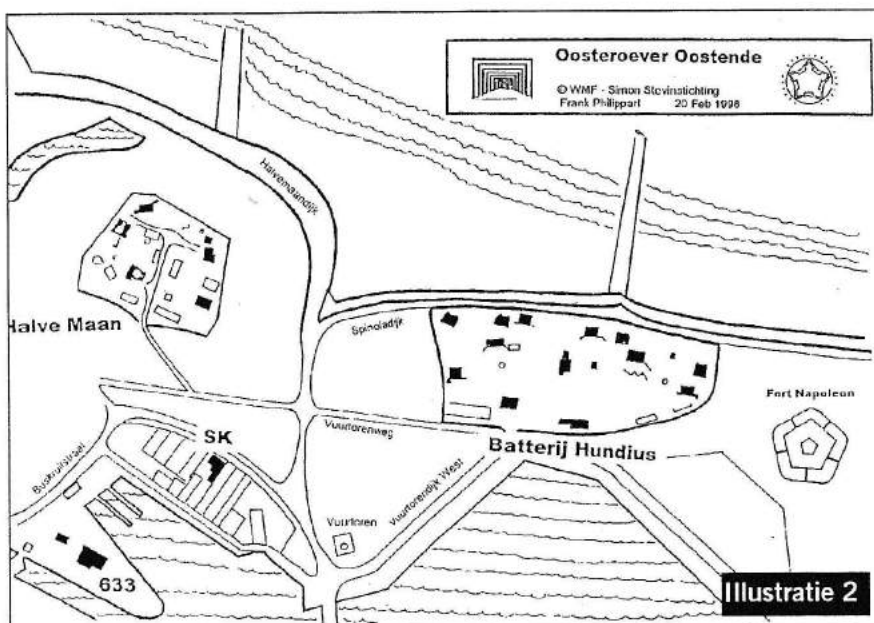
De bunker was van ondergeschikt belang, geen geschut, noch commando of munitie. Daarom geen vermelding of ... gewoon vergeten?

Het is een SK=Sonderkonstruktion t.t.z. afwijkende constructie m.b.t. gestandaardiseerde bunkerbouw (Regelbau series 1 tot 7). De bunker werd gebouwd in 1943. Een bomvrije constructie in gewapend beton met plafond en wanden van $\pm 1,5$ à 2 m, blijk-

baar aanleunend bij het standaardbunkerprogramma van de Atlantikwall 1943-44.

Hij heeft gediend als personeelsonderkomen, "schuilbunker" vnl. voor hen die werkten op de Segherswerf en de Slipway. Misschien ook voor het stouwen van dure apparatuur.

Diende wellicht ook als schuiloord voor bemanning van de Batterie Hundius (begin 1943 op de site Halve Maan met open geschutsstellingen) vooral-

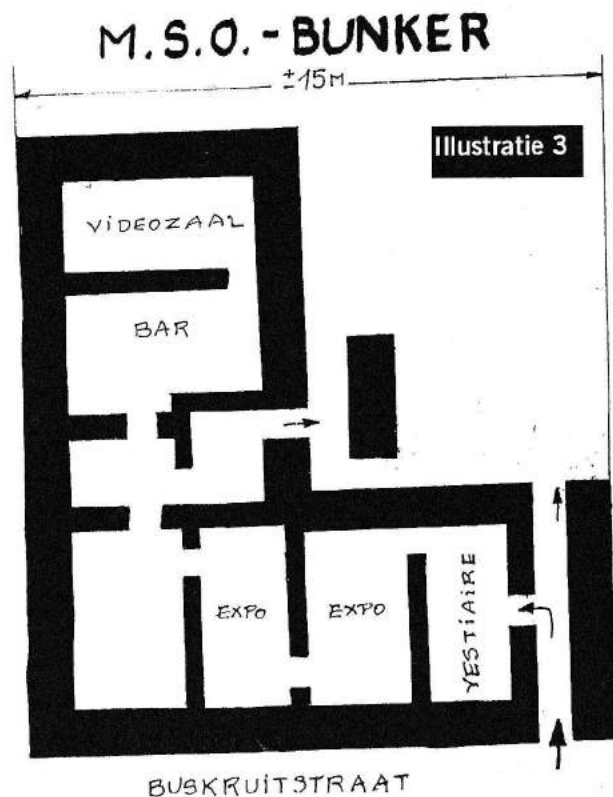
eer deze op de aktuele plaats opgebouwd werd (v.a. juli '43). Het is een grote bunker in L-vorm met 2 ingangen (niet originele deuren). Intern zijn er 8 (6+2) onderverdelingen, (aktueel) zonder tussendeuren. De bunker is in perfecte staat, werd opgekuist en ingericht door het M.S.O.-personeel.

Tijdens de Visserijfeesten wordt hij opgesteld. Er is een permanente tentoonstelling van foto's over de Belgische vissersbevolking in Groot-Brittannië in WOII.

Hieronder een schets, na een vluchtige waarneming ter plaatse (jan. 2005) en schatting van de afmetingen. (Ill. 3)

• M.S.O.

De Maritieme Site Oostende (MSO), opgestart 2e helft jaren negentig, door v.z.w. Sociale Economie Oostende + VDAB om opleidings- en tewerkstellingskansen te creëren voor werkzoekenden, is vooral gekend

door de renovatie van de Oud-IJslander "Amandine", de garnaalboot "Cragon" en de bouw van een houten Oostendse tweemastsloep. Een tweede, iets grotere, staat aktueel op stapel op de ex-Segherswerf.

• Scheepswerf Seghers

Amedée Seghers (°1882 Antwerpen) vestigt zich te Oostende, oude Vuurtorenwijk in

1919. Hij zal samenwerken met Beliard scheepswerf en in 1923 de eerste stalen vissersboot bouwen.

In 1934 eigen werf aan het nieuwe visserijdok, vnl. bouw van vissersschepen. Bloei tot WOII. Werkt ("verplicht") voor de Duitsers. (Bijnaam "Tommy-werf" omdat men er regelmatig de Engelse radio BBC beluisterde. De aanwezige Duitse militairen luisterden soms mee!) Er werkten tot 100 werklieden vnl. voor onderhoud mijnenvegers. In sept. 1944 werd de werf vernietigd.

Na een moeizame wederopbouw en het uitblijven van grote bestellingen, bouwde Seghers voor eigen rekening vissersvaartuigen. De Rederij Seghers zou tot 10 schepen tellen. Tot 1976 wordt, reeds onder de 3e generatie scheepsbouwers, constant verder gewerkt o.m. kotters en diepzeeslepers. Na een slechte periode, weer nieuwbouw met SCAP, o.m. in 1988 de 0154 WILMAR.

De n.v. Seghers gaat in vereffening in 1992 en wordt maart '93 overgenomen door APS (Antwerpen Ponjaert Ship Yard). Sociaal conflict met langste staking in België (08/10/1993 tot 06/07/1994) leidde tot falen in 1994 en sluiting.

• Scheepswerf IDP

De coöperatieve vennootschap "Industrielle des Pêcheries" werd gesticht door John Bauwens in 1922. Er werd onderschreven door 9 rederijen o.m. Pêcheries à Vapeur (PV) en Jules Baels (1ste Sociale Zetel op de Brandariskaai).

Er komt een nieuwe werf aan de Slipwaykaai jaren '30 bij de uitbouw van de nieuwe Vissershaven. Tijdens de oorlog werd voortgewerkt op laag niveau in de Franciscusstraat.

Na WOII moest alles terug heropgebouwd worden. Hoofdactiviteit: onderhoud van de vissersvloot, in het bijzonder de "IJslanders". In 1972 nieuwe vestiging aan de Nieuwe Werfkaai. Volgen uitbreiding van activiteiten, overname kleine werven, bouw van de scheepsbouwhall en scheepslift, nieuwe installaties aan de Vismijnlaan.

Bouwde laatste stalen visserschip te Oostende (Z186 SHANNON) in 1991. In 1992 wordt de oude vestiging aan de Slipwaykaai verkocht.

• Slipway

De droogzettingsinstallatie aan het Visserijdok is van Amerikaanse oorsprong (19eE) en werd in Oostende gebouwd in 1931.

Na beschadiging in WOII terug heropgebouwd. Beide sleden (500 T en 1000 T) werden vernieuwd in 1971-1972. Kettingen en roltreinen dienden vernieuwd wegens slijtage.

In '60-'80 jaren waren er jaarlijks 400 à 500 droogzettingen, vnl. vissersvaartuigen. Dit is nu veel, ... veel minder, zoals de vloot. Nog 100 per jaar?

• Een historische site

Een (bijna) geklasseerde installatie (industriële erfgoed).

Een oude werf, vernieuwt of bouwt zelf Maritiem Erfgoed.

Een "vergeten" bunker... mét memoires.

Dit alles onder het waakzaam oog van (beschermd) "Lange Nelle" !

**GRAFISCH BEDRIJF
LAMMAING**

Wij geven vorm aan uw identiteit!

Torhoutsesteenweg 354-356

8400 Oostende

tel. 059 70 71 23 | fax 059 80 45 79

e-mail: print@lammaing.com

ING

Kantoordirecteur R. Rega

Kantoor Middelkerke

P. De Smet de Naeyerstraat, 34C

8430 Middelkerke

Tel. Dir.: 059/31.95.40

Fax: 059/31.95.48

Kantoor Westende

Meeuwenlaan, 24B

8434 Middelkerke

Tel.: 059/31.95.60

Fax: 059/31.95.68

HET PROTESTANTISME IN OOSTENDE (2)

Kurt Borgoo

Protestantisme in Oostende tussen de Beeldenstorm en de Pacificatie van Gent (1566-1576)

Toen de landvoogdes akkoord ging met de smeekbede van de Edelen, om religieuze tolerantie toe te staan, op voorwaarde dat Filips II zijn goedkeuring zou geven en diens antwoord op zich liet wachten, hielden de calvinistische predikanten massale hagenpreken waarop het nieuwe geloof werd gepredikt. Die blijken zo revolutionair te zijn geweest dat tijdsgenoten spraken van een *wonderjaar*. Anderzijds leidden de stijgende graanprijzen tot voedseltekorten zodat ook de term *hongerjaar* in zwang geraakte en de sociale en politieke frustraties van de armere lagen van de bevolking tot uitbarsting kwamen. Ervoor waren voornamelijk intelligentsia en geletterden tot het nieuwe geloof overgegaan. Opgezwepen door de hagenpreken en de honger, trok een fanatieke menigte vanuit Steenvoorde (Frans-Vlaanderen) op tocht om alle afbeeldingen in de kerken en kloosters te vernietigen en goed van de Kerk te plunderen. Hierdoor kennen bepaalde streken in Vlaanderen nog weinig originele Gotische kunst, maar is de leemte opgevuld met Barok uit de Reformatie. Het dient gezegd dat ook vanuit protestantse hoek kritiek kwam op de Beeldenstorm, nl. Willem van Oranje, de pacifistische wederdopers en gematigde calvinisten veroordeelden deze wandaad.

Onze streek werd niet door de Beeldenstorm geteisterd. De overheid van het Brugse Vrije had verordend dat alle pastoors alle waardevolle voorwerpen uit de kerken veilig moesten stellen. Bovendien waren er dorpswachten die vanop de kerktorens toekeken of er beeldenstormers of andere ongewensten in de buurt kwamen. De kosten voor deze maatregelen werden door het kasselrijbestuur betaald. Hierdoor bleef Oostende van de beeldenstorm gespaard.

In augustus 1566 vestigden een veertigtal met naam gekende calvinisten zich in Oostende. De term *Wonderjaar* lijkt vooral een calvinistische zaak te zijn, hoewel de

repressie ook keihard op de wederdopers zal neerkomen. De Oostendse calvinistische gemeenschap werd hoogstwaarschijnlijk geleid door de gebroeders Adriaan en Hiëronymus Oliviers. Ze waren reeds in het begin van de jaren 1560 als nieuwgezinden gesignaleerd en naar Friesland gevlucht. In 1566 keerden ze naar Oostende terug en stichtten een compagnie die handel dreef met het protestantse Engeland van Elisabeth I Tudor, die het anglicanisme van vader Hendrik VIII in calvinistische zin had hervormd. Door de verspreiding van aandelen voor deze commerciële instelling hadden ze contact met vooraanstaande calvinisten uit Brugge en Oudenburg.

In augustus 1567 deed de Hertog van Alva zijn intrede in Brussel en veranderde het klimaat drastisch. De Raad van Beroerten of Bloedraad werd ingesteld en veroordeelde 1500 mensen ter dood, waarvan vijftig te Oostende. Het relatief lage aantal veroordeelden is te danken aan de faam van de Raad die nieuwgezinden ertoe aanzette hun bezit te verkopen en te vluchten, waaronder een zekere Jan Piers. Opnieuw deed de baljuw van Oostende een oogje dicht. Later zou blijken dat hij zelf ook een protestant was.

Het gevolg is gekend. De Nederlanden kwamen in conflict met Spanje. Bosgeuzen en watergeuzen, een allegaartje van huurlingen, avonturiers, verarmde edellieden en vogelvrijverklaarden om religieuze of andere redenen voerden vanaf 1568 een guerillastrijd met de Spaanse troepen. De geuzen voerden raids uit op steden en dorpen, kaaptten Spaanse schepen en werden steeds machtiger en talrijker. Hun basissen lagen in Engeland waar ook hun goed geheeld werd. Hun succes bleek toen ze op 1 april 1572 het Hollandse havenstadje Den Briel innamen en de opstandelingen hiermee een bruggenhoofd in de Nederlanden zelf verwierven en dan nog wel bij de Rijnmonden en dus niet langer vanuit Engeland moesten opereren, waar ze steeds minder gewenst werden. Later vielen Vlissingen en Vere, waar de watergeuzen een groot militair arsenaal in bezit konden

nemen. De sympathie voor deze vrijbuiters groeide en in de Vlaamse kustvlakte zou hun invloed snel voelbaar zijn. Spionnen hielden de geuzen op de hoogte van wat gebeurde in het Brugse Vrije. Regelmatig werden 'landgangen' ondernomen. Vlaamse dorpen werden 'aangedaan' om proviand in te slaan.

Vanaf 1571 werden in het Brugse Vrije Spaanse soldaten ingekwartierd. Honderd hakebussers o.l.v. Goncale Douaille verbleven in Oostende. Later werd een deel van het Blankenbergse garnizoen o.l.v. Johan Salazar te Oostende ondergebracht, zodat onze stad twee compagnieën moest herbergen. Deze Spaanse soldaten waren slecht betaald en hadden een slechte reputatie. Desalniettemin stuurde Alva een geruststellende brief aan de magistraat en de baljuw van Oostende om op het nut van de soldaten te wijzen teneinde de stad te verdedigen. Oostende wist wel beter.

In 1572 bezetten de geuzen Oudenaarde. Toen de bezetting niet meer vol te houden was, vluchtte het merendeel van deze bosgeuzen naar Oostende om er te kunnen ontsnappen naar Vlissingen of Engeland. Onder het mom van hulp aan de Spaanse troepen in Vlissingen en Goes, bereikten ze in de nacht van 5 op 6 oktober 1572 onze stad. Na wat schermutselingen met de baljuw en zijn manschappen die hen aanvankelijk niet in de stad wilden binnenlaten, trokken de geuzen naar de haven. Elke schipper of stuurman die zij op hun weg naar de haven tegenkwamen, werd meegenomen om hen bij het eerstkomende hoogtij in veiligheid te brengen. De intussen gewaarschuwde autoriteiten in Brugge, stuurden onmiddellijk hulp-troepen die rond het middaguur in Oostende arriveerden. Hoewel het merendeel van de rebellen reeds ingescheept was, konden nog een honderdvijftigtal ingerekend worden. De gevangenen werden een paar weken later in Brugge terechtgesteld.

De Spanjaarden vertrouwden Oostende niet langer en diverse garnizoenen werden in onze stad gelegerd. Oostendse wethouders klaagden in 1573 over het schandelijk gedrag van het Waalse Vendel Manny. In 1575 werd in onze stad een garnizoen Hoogduitsers gelogeed, die op dezelfde manier van zich lieten horen. Omdat de Hoogduitsers bedreigd had-

den te plunderen wanneer hun soldij achterbleef, werden ze vervangen door 130 soldaten van het Gentse garnizoen.

Uit een onderzoek door de Raad van Vlaanderen in de Vlaamse kuststeden Nieuwpoort, Duinkerke en Oostende blijkt dat enkele gevluchte Oostendse protestanten terugkeerden om er handel te drijven. Hun aantal zou laag blijven tot 1576, toen dankzij de Pacificatie van Gent een voorlopig bestand werd bereikt tussen Spanjaarden en opstandelingen en massaal verbannen protestanten terugkeerden naar de Nederlanden. In 1578 namen in Gent en andere steden zoals Brugge, Ieper, Kortrijk, Roeselare en Oostende calvinisten de macht over en stichten ze er calvinistische republieken. Vooral de Calvinistische Republiek te Gent, 'het nieuwe Genève' o.l.v. Ryhove en Hembyze had veel invloed in Vlaanderen.

Oostende wordt een protestants bastion (1576-1601)

Vanaf 1578 nam het aantal protestanten in de Oostendse Calvinistische Republiek opnieuw toe, toen ze uit hun Engelse en Duitse schuiloord terugkwamen en velen zich bekeerden toen godsdienstvrijheid werd verleend. Ook het strak georganiseerde calvinisme gaf de protestanten macht en aanzien. Recente bronnen spreken van aanhang onder het grootste deel van de Oostendse bevolking. (5)

In 1579 ondertekenden twee Oostendse burgemeesters, Cornelis Kien en Jacob Gheertszeune een besluit waarbij de protestantse Kerk als enige officiële werd erkend en toegelaten. Vanaf 1579 ging de Sint-Pietersprocessie niet meer uit. Ook het Passiesermoen werd afgeschaft. In hetzelfde jaar verlieten de Grauwe Zusters de stad. Hun goederen en andere kerkelijke zaken werden openbaar verkocht. Ze werden door lekezusters vervangen. De nieuwgezinden eigenden zich de roomse Kerk, de voorloper van de huidige Sint-Petrus en Pauluskerk, toe om er hun erediens ten te houden. Omwille van militaire redenen mochten de Sint-Sebastiaans- en de Sint-Jorisgilde van de magistraat blijven bestaan.

In Oostende waren drie predikanten werk-

zaam. De eerste was Jan Ghijs die in 1587 naar Yerseke vertrok. Over de twee anderen, Nicolaas Platvoet en Karel van den Broecke is weinig gekend. In Oostende bevond zich ook een Waalse kerk. In 1585 was de Philippe de la Motte uit Doornik, die in Genève, het 'Protestantse Rome', had gestudeerd, er predikant. In hetzelfde jaar vertrok hij naar Delft en werd hij door Jacques de la Drève opgevolgd.

In 1585 zond Filips II veldheer Alexander Farnese of Parma naar de Nederlanden om de gewesten voor de Spaanse troon te heroveren. Parma kende veel succes. Eén voor één vielen de Calvinistische Republieken Oudenaarde, Kortrijk, Gent... In 1584 had het volledige Brugse Vrije zich aan Parma overgegeven behalve Oostende en Sluis, dat later ook viel.

Oostende raakte steeds meer ingesloten. Vele protestanten weken uit. De meesten naar Walcheren: Vere (o.a. burgemeester Kien), Vlissingen, Zierikzee, Middelburg..., anderen naar Oostland (Danzig), Amsterdam, Londen, Norwich of Friesland (o.a. de familie Oliviers). Walcheren kende zoveel emigranten uit Oostende dat ze er al snel openbare ambten bekleedden en zich engageerden in de VOC die in Middelburg een vestiging had. In plaats van burgers bood Oostende steeds meer soldaten onderdak. Dit was nodig, want al in juli 1583 had Parma een mislukte poging ondernomen om Oostende in te nemen. Oostende werd via het vrije Zeeland bevoorrad.

In maart 1584 doet het Noorden een oproep aan de stad om de zijde van de Staten te houden in het belang van de gereformeerde religie. Intussen ging de emigratie voort, vooral van de welgestelde klassen, zodat de armoede steeg en de armen niet wisten wat te doen, want ze misten de middelen om zich in Zeeland te vestigen.

Om de stad tegen de belegeraars te verdedigen liet de stad de klokken uit de kerktorens halen en omsmelten tot kanonnen. In 1582 al werd Oostende met een dubbele gracht en enkele forten versterkt. In 1584 werden de Oostduinen doorstoken zodat de zee binnendrong en Oostende grotendeels geïsoleerd op een eilandje lag. In 1585 viel Antwerpen aan de Spanjaarden ten prooi. In deze periode

vluchtten ruim 200.000 Vlamingen vooral naar het Noorden, naar de Republiek.

De stad werd verdedigd door Engelse soldaten en huurlingen die slecht betaald werden en daarom reizigers uitschudden en de dorpen in de omgeving afstroopten. Herhaaldelijk gingen de soldaten op plundertocht in het Brugse Vrije, Veurne Ambacht, de kasselrij van leper en het Rijselkwartier. Vandaar termen als 'brigands en vrijbuiters van Oostende' en oord van 'scendelicke vrybuyterien' (6). In 1591 stelde het Vrije voor om de stad een jaarlijkse afkoopsom te betalen.

Het bestuur van de stad en het opperbevel kwam vanaf 1587 in Engelse handen. Omwille van deze duidelijke Engelse steun verklaarde Spanje in 1587 Engeland de oorlog en in 1588 werd de Spaanse Armada verslagen.

(5) De gekende publicist en historicus Edward Vlietinck meende dat Oostende in die periode amper protestantisme kende.

(6) In 'Oostende Verteld' geeft auteur Karel Jonkheere en bloemlezing van termen gebruikt om onze stad te typeren.

DEPOT
Vanhoutte
DRANKENHANDEL

Oostendelaan, 272 Middelkerke
059/ 31.15.15

DRINK-SHOP

Aartshertoginnestraat, 51 Oostende
Tel 059/ 70.49.89

Oostendse Steenweg, 131 Brugge
Tel 050/ 32.22.25

5. FRANS-HOLLANDS INTERMEZZO (1792-1830)

Onder het Franse en Hollandse bewind blijft Oostende militair belangrijk en worden vestingen en versterkingen rond de stad en haven verder uitgebouwd. Initieel, onder de "Fransen", is er verval van de handelshaven en verzanding van de Geul. Om aan beiden te verhelpen zullen grote werken uitgevoerd worden die grondgebiedsuitbreiding en verleggen van grenzen inhouden. De verschillende inspecties en bezoeken van Napoleon en zijn initiatieven zijn hier niet vreemd aan. Het vervallen van de instellingen van het "Ancien Régime" en nieuwe territoriale indelingen veranderen de jurisdictie en beslissingen voor grenswijzigingen ten opzichte van vroeger. De werken uitgevoerd door de Fransen houden hier aanvankelijk weinig rekening mee. Vanaf 1796 laat de Franse Genie uitgebreide herstellingswerken uitvoeren, ondermeer aan de sluizen en de vestingswallen; ter verdediging van de vaargeul: ondermeer batterijen aan het hoofd van de pier, platform aan het oosterstaketsel (Batterie du Musoir" of- Napoleon"), Fort "Imperial" 1810-13.

Op 19 augustus 1804 geeft Napoleon goedkeuring voor de aanleg van een spuiikom, met spuisluis, in de bedding van de Gouweloossekreek.

De "Franse sluis" (gelegen in het verlengde van de huidige Vrijhavenstraat), wordt eind 1810 in gebruik genomen. Ondertussen worden de wallen ondermeer ten zuid-oosten voltooid, wat de stad van ongeveer vierkant tot rechthoek maakt.

In de periode 1818-20 worden door de "Hollanders" diverse havenwerken uitgevoerd, zoals het bouwen van een schutsluis voor de handelsdokken; graven en aanleg van een verbindingskanaal met het kanaal Oostende-Brugge; een nieuwe spuiikom met sluis (± ter hoogte van de werkplaatsen van het

zeewezen) in het verlengde van de vaart Oostende-Brugge ("De Militaire Sluis").

Ten gevolge van de uitbouw voor de verdediging ervan, op de oostzijde van de havengeul, wordt het nodig geacht deze vestingswerken bij Oostende in te lijven.

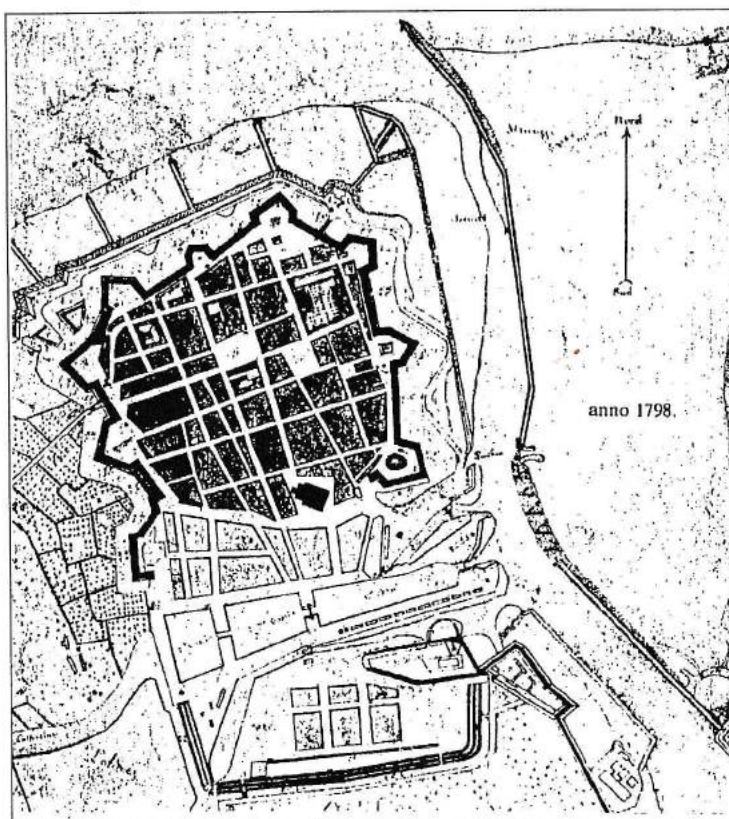
Bij Koninklijk Decreet van 25 juli 1823 van Willem I wordt, deels als regularisatie, grondgebiedsuitbreiding voor het eerst op de "Oosteroever" vastgelegd.

Oostende gaat naar "de overkant", de dage-raad tegemoet.

De grens met Bredene loopt dan van de oostzijde van het oosterstaketsel, langs de huidige vismijn, Zeewezendok; ter hoogte van de Nieuwe Werfkaai 90° dwars over havengeul en begin Vlotdok tot aan Conterdamkaai, verder Z-O limiet Stene en Zandvoorde.

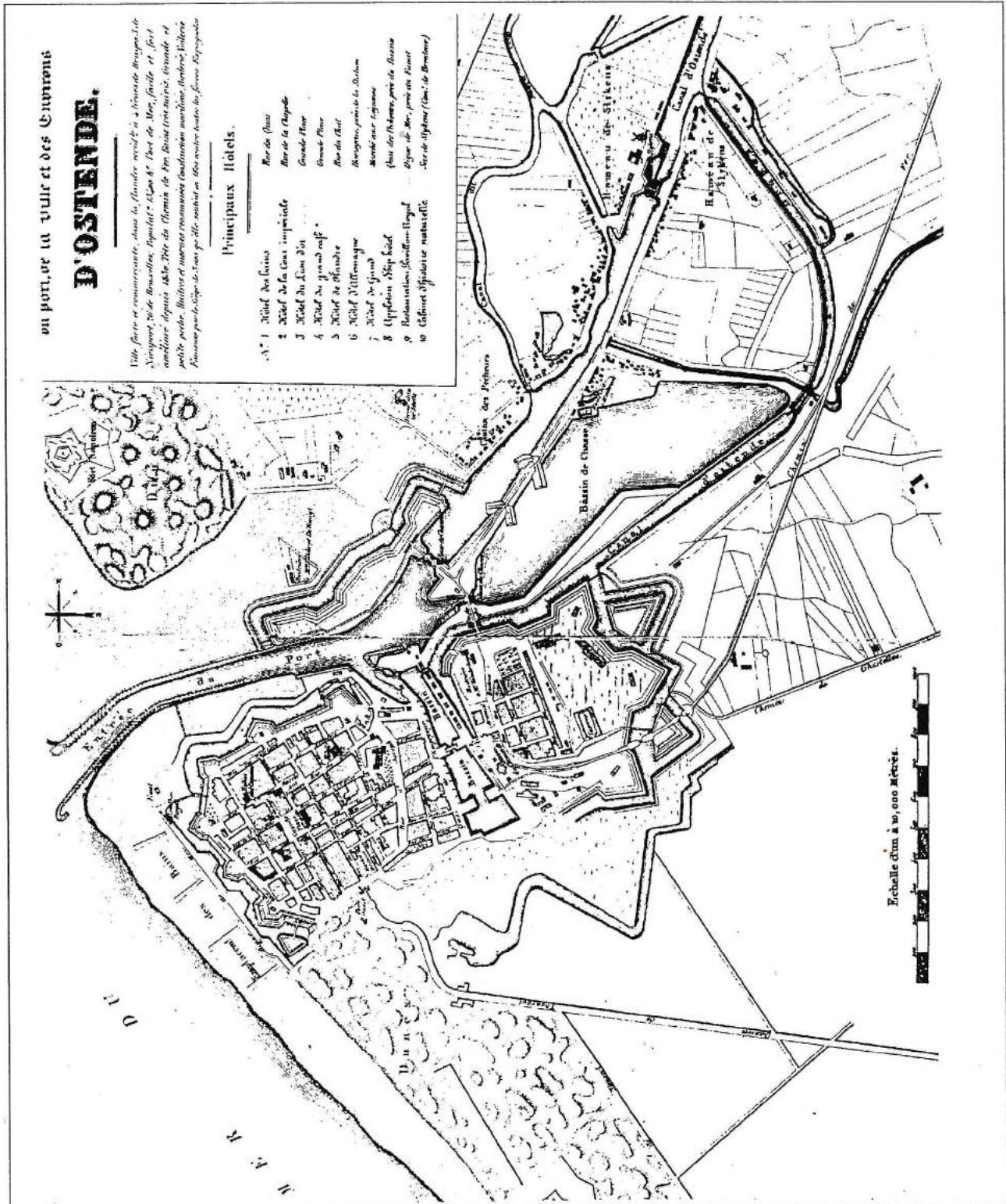
6. KONINKLIJKE RESIDENTIE, GROOTSE HAVENWERKEN, "LA REINE DES PLAGES", LA BELLE EPOQUE I (1834-1913)

Bij de onafhankelijkheidsverklaring telt Oostende 11.000 inwoners, 50 jaar later zijn er dat 8.000 meer! Leopold I heeft er

zijn koninklijke residentie (1834), de staketsels worden herbouwd (1833-37), er komt een spoorwegverbinding met Brussel (1838) en een vaste veerdienst naar Dover (1846). Het (elitair) toerisme zit in de lift. In 1859 wordt een spuiikom met (Leopold-)sluis voor het spoelen van de haveningang, en een nieuwe vuurtoren gebouwd op de Oosteroever. De (Bredense) wijk Liskemores zal voortaan 'de Viertorre' heten. Leopold II (1865-1909) voorzag voor

Oostende "een briljante stedelijke uitbreiding met hofstedelijke allures". Bij Decreet van 20 maart 1865 krijgt Oostende toestemming haar omwallingen te slopen (afgebroken tussen 1865 en 1875). Onder impuls van het Koninklijk Huis vraagt de stad grondgebiedsuitbreiding, toegestaan met KB van 18 juli 1877. Ten oosten was dit het duingebied van huidige vismijn tot aan de Groenendijk met ondermeer Fort Napoleon en een deel van de wijk rond de Vuurtoren. (Leopold II

kwam er reeds in alle kalmte zeebaden nemen en had er een badhuis op de rand van de duinen, een houten paviljoen, door het volk 't Keuningskotje' genoemd.) Er kwamen enkel een oefenrenbaan en stallen voor paarden. Later waren er nog plannen voor nieuwe kazernes en in de periode 1908-13 werd het Militair Hospitaal gebouwd.

In 1894 werd een overeenkomst gesloten tussen de Belgische Staat en de Stad Oostende tot het herinrichten en uitbreiden van de haven, ondermeer: dempen van de "Franse spuikom", slopen "Franse Sluis" en "Militaire Sluis", omvormen van de achterhaven, graven en bouwen van nieuwe handelsdokken en (Demey-)zeesluis, meerkaaien en werkhuizen voor de pakketboten e.a. Een groot deel was volgens ideeën van Leopold II verwezenlijkt in het "Plan d'Ensemble" (1891-93) van de Franse urbanist LAINE, zijn stedenbouwkundig raadgever, die een herstructurering van de Noord-Zuid lopende havenstructuur voorzag en uitbreiding van de stad in de uitbouw van een tweede as Oost-West (o.m. ook delen van Mariakerke en Stene). Hiervoor diende het (actuele) havengebied ten westen van de Koninklijke baan en achter de Demeysluis tot de oostzijde van het verbindingsdok naar de vaart (Vaartblekerstraat) aangehecht te worden.

Hierbij zouden enkele dichtbevolkte gehuchten van Bredene verdwijnen: Oude Vuurtorenwijk; de Mosselhoek (tussen ± Logistiek Cdo ZM en "de Bolle") met oesterputten, waar bootjessjouwers, mosseltrekkers en strandvissers woonden, "Het Varretje" of "De Hoek", langs de afwateringsvaart van het Camerlynck-ambacht (nu Tweebruggenstraat) en de Geule, met zijn sprot-, garnaal- en palingvissers én restaurantjes; de Molenwijk, industriezone van Bredene, reeds onafhankelijke parochie sedert 1857 en nieuwe kerk in 1874. Dit bracht heel wat protest van de betrokken bevolking en gemeenteraad. Bij KB van 14 april 1896 werd de zaak beslecht.

500 getogen Bredenaars werden (voorlopig) inwoners van Oostende, terwijl men in Oostendse politieke kringen discussieerde of dit al dan niet een verhoging van 17 naar 19 gemeenteraadsleden opleverde. Na de (triestige) onteigeningen gaan er velen wonen

op de nieuwe Saswijk (Bredene), waarlangs de Buurtspoorweg "van de Dorpen" liep vanaf 1886.

Bij de uitbreiding en herstructurering van de haven blijkt ook een nieuwe voorhavenbrug en een grote spuikom nodig te zijn. Door KB van 24 augustus 1897 werd hiervoor een terrein van 194 ha van Bredene bij Oostende gevoegd, waarvan een groot stuk de Nieuwe Vuurtorenwijk of OPEX (Ostende Phare Extension) zal worden. Het aangehechte gebied situeerde zich ten zuiden van de Dr. Ed. Moreauxlaan tot de Groenendijk, de Spuikom, de Noord-Ede (toen verlegd) en de "Coupure" (Bredenesteenweg). Op het hele gebied woonden, verspreid in 65 huizen, 315 mensen.

Aangezien andere steden/havens de Oostendse uitbreidingen met een scheef oog bekeken, werden in de motivering, zoals voordien, voornamelijk sanitaire redenen aangehaald zoals "gezondmakingswerken", "behoefte bevolking", "haard van besmetting" (alhoewel de erge choleraepidemie van 1860 woedde op het Hazegras, toen al bijna 85 jaar Oostends grondgebied).

De havenwerken werden uitgevoerd in de periode 1895-1913. De dure spuikom (de "Pit") van 85 ha werd na een proef in 1912 voor verder waterhuishoudelijk gebruik gesloten, en zal andere bestemmingen krijgen. (Kostte toen 3.270.000 BEF, huidige waarde ± 1,2 miljard.) Eén van die haveninfrastructurale flaters. (In en rond Oostende waren er vroeger en nadien nog andere 'kunstwerken' die de naam 'Verloren Kost' gekregen hebben of "waardig" zijn!)

In 1880 hadden, met succes, de eerste proeven van baggerwerken te Oostende plaats; vanaf 1900 algemeen toegepast.

Oostende volgt de zon, van oost naar zuid. Als noodzakelijk gestelde nijverheidsterreinen worden gronden van Bredene en Zandvoorde ingepalmd, gelegen ten zuiden van de vaart, voorbij de "Kappellebrug" (Sport Nautique), beslist met KB van 31 mei 1900.

(Wordt vervolgd)

WAT HET LEVEN AANGENAAM MAAKT IN OOSTENDE (ZOMER 1903)

Emile Smissaert

Van alle Europese badsteden neemt, onbetwistbaar, Oostende de eerste rang in. Hoewel de Spanjaarden er geen warme zonnestrallen voelen zoals in hun land of de Russen er geen vliegende sleden aantreffen alover hun koude steppen, toch tonen zij zich tevreden met de zachte temperatuur die het gehele jaar door overheerst. Ten andere, de vermaardheid van Oostende dient niet meer gemaakt te worden. De *"Queen of the Watering Places"* is in Groot-Britannië bekender dan Brighton; de Parijzenaar twijfelt tussen Trouville en Oostende en besluit tenslotte om de grens over te steken.

De Koningin der Badsteden beschikt, op een betrekkelijk beperkte ruimte, over gemakkelikheden die geen enkele hoofdstad zou kunnen leveren.

Hoeven wij de heerlijke zeebaden aan te halen die elke morgen zoveel volk aantrekken? Neen, nietwaar?

Het strand, met haar goudgeel zand en dat zachtjes in zee afdaalt, brengt in augustus een sprookjesachtig panorama. Vanop de dijk steekt men boven de menigte wandelaars uit. De enen begeven zich naar de kabienen; de anderen speuren met hun verrekijkers de horizon af, terwijl zij rustig onder hun tenten zitten. De kinderen amuseren zich met het ophopen van zand of met het oprapen van schelpen, op hun blote voeten, aan de boord van het water. Ginds verderop oefenen jongeren, jongens en meisjes, in lentesnue zich in het tennis of croquet spel. In de verte merkt men voetballiefhebbers die met verve spelen, terwijl de cricketspelers wedijveren in behendigheid. Wellicht trekt het golfspel u aan? Wij geven, op enkele minuten van Oostende, rendez-vous te De Haan, het charmante badstadje met de zo kokette cottages.

Eens de avond ingevallen is, brengt men de tijd door op de dijk, in openlucht, of in het Kursaal terwijl men luistert naar een symfonie uitgevoerd door de heer Rinskopf.

Na het concert begint het bal. Gracieuse danseressen die fijn uitgedost zijn in hun balkleed, draaien in het rond met hun danspartners, onder de schittering van de luchters en de glinstering van de briljanten.

De *"sportman"* kan zich gemakkelijk ontspannen: paardenrennen hebben plaats op de Wellingtonhippodroom; de *"Week van de Auto"* [11, 13-18 juli 1903] komt te eindigen; weldra kent de *"Duivenschieting"* haar heropening [elke dag in augustus op de Wellingtonrenbaan, uitgezonderd wanneer er paardenkoersen zijn].

Een kampioenschap in schermen gaat in Oostende gehouden worden tijdens de eerste dagen van augustus [6,7 en 8 augustus 1903]; liefhebbers in het genre zullen de beste schermers van België aan het werk zien.

Houdt gij meer van toneel? Gaat bekijken hoe het gezelschap van de heer Mouru de Lacotte de grote successtukken interpreteert. In plaats van, denkt gij, met tweederangsacteurs te maken te hebben - over het algemeen is dit het geval in de badsteden - zult gij [integendeel] uiterst bedreven artiesten aanschouwen: Tressy, Lebry, Carpentier, de Mejuffrouwen Dupeyron, Laure Herdies, Suzanne Goldstein; ik vergeet er, al zijn zij uitstekend!

Of hebt gij een voorkeur voor het "café-concert"? Wij beschikken over de *"Scala"* en de *"Eldorado"*.

Op ieder moment hoort gij, onderweg, het geschal van koperen instrumenten: concerten in het Park, in 't Bosje, op het Wapenplein, op alle kiosken; om kort te gaan: het *"Festival Permanent"* [het "Bestendig Festival"].

De poëet zal, in het duin of in de dreven van het Maria-Hendrikapark en misschien naar het voorbeeld van Boileau, *"in een hoekje van het bos, het rijm dat hem ontsnapt"* vinden.

Het staketsel dat zich languit uitstrekt op

het azuurblauw van de golven, stelt de mensen een unieke verpozingsplaats ter beschikking. Men kan er het binnen- en buitenvaren van de schepen gadeslaan, men kan er vissen, terwijl muzikanten hun mandoline betokkelen.

Anderen die fans van roeien of yachting zijn, kunnen boeiende wedstrijden meemaken: zeilregatta "Oostende-Dover", langsheen de kust; en voor roeiers, op het kanaal Brugge-Oostende.

Gij kunt excursies op zee meemaken tot aan Londen en de grote badsteden van Zuid-Engeland, Zeeland, Duinkerke; in een kano, ter rede of op het kanaal.

Zeer aantrekkelijke zogenoemde "Paper-Hunt's" en "Gymkhana's" grijpen elk seizoen in onze stad plaats.

Kortom, duizend [sic] veelsoortige feesten doen zich voor. Men zou zich moeten vieren delen om alles te zien en te horen.

Voor kinderen bestaan hier vermakelijkheden die de grootsteden, zeker, niet kunnen verschaffen: kindervedlopen, tochtjes door de duinen op de rug van een ezel, gemasker-

de bals, bloemencorso's. Kort gezegd, wat nog meer?

De vreemdeling zal zeker genoeg vinden in het bezoek aan de kustbadsteden: De Panne, Nieuwpoort, Westende, Middelkerke, Blankenberge, Heist, Knokke. [En] "Bruges-la-Morte", de imposante stad alwaar een religieuze stilte hangt, een stad die zo rijk is door haar kunstwerken, zo indrukwekkend overkomt door haar architectuur.

Dijk, strand, Kursaal (:) alles draagt bij om het verblijf in Oostende prettig te doen verlopen.

En wanneer het uur van de terugreis slaat, dan zegt de vreemdeling "Tot ziens" maar niet "Vaarwel".

*[De naam van deze journalist is onbekend]
vert. en opgetekend door Emile SMISSAERT.*

BRON: "La Saison d'Ostende"; 22 juli 1903, p. 5 (d,e).

Uit Sympathie

**N.V. FIRE TECHNICS
S.A.
Brandweermaterieel
Ladderwagens
Ziekenwagens**

**Steenbakkerijstraat, 1
8450 Bredene**

**Tel. 059 / 34 03 40
Fax 059 / 34 03 41
e-mail: info@firetechnics.be**

BEVRIJDING: IK WAS EEN SNOTTER IN '45

Jaak Fonteyne

DE AANLOOP en de BUURT

Twintig jaar geleden kregen we een schitterende tentoonstelling te Brussel : "Ik was 20 in '45". Mijn titel is : Ik was een snotjong in dat jaar en heb heel veel meegemaakt, gezien, gehoord, gevraagd, onthouden,...

We zijn bevrijd op 9 september 1944. Maar eerst maakten we een aanloop mee! Eén september kwam en niemand sprak over naar school gaan, zeker wij niet. Ondanks de geheimdoenerij wisten wij de dag zelf reeds, de 6de juni, dat de Geallieerden geland waren en zagen de mensen zich reeds spoedig bevrijd. Wat er ook aan voorafgegaan is, op een bepaald moment moest iedereen zijn radio indienen. Ik ben meegegaan met mijn vader, het toestel in een doek gedraaid en ik denk dat het op de benedenverdieping van de schouwburg was. Later hebben we die intact teruggekregen.

Zingen deden de soldaten al lang niet meer, hier en daar waren de jongste tijd mitrailleursestenen gebouwd: op de Soldatenberg, aan de voet ervan voor de Albertbrug, aan de voet van de velokoers,...

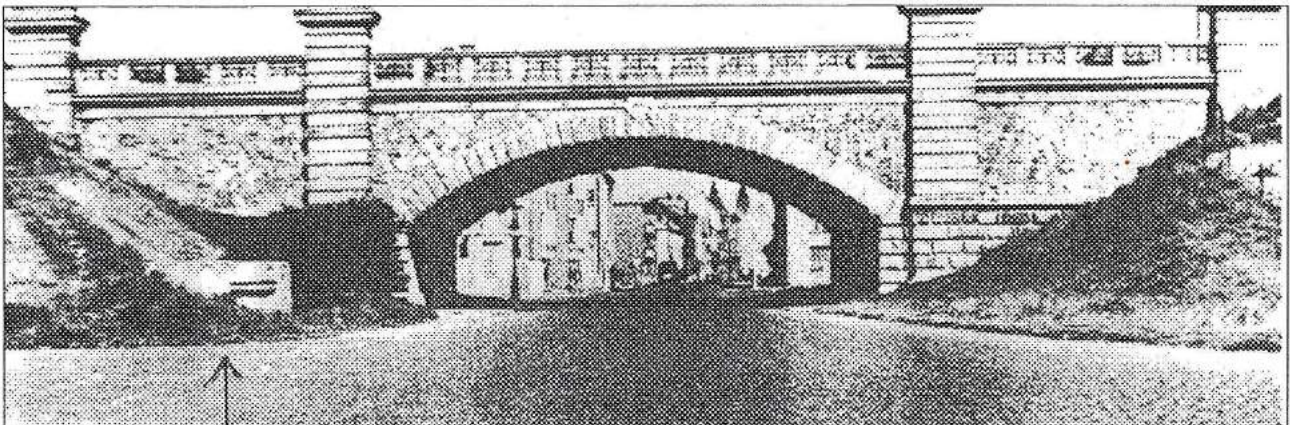
EILAND

Later, toen wij, na de bevrijding of na de oorlog, weer overal konden gaan, heb ik vastge-

steld dat de Duitsers Oostende in een soort goed verdedigd eiland hadden veranderd. Rondom was er water: de kanalen naar Brugge en Nieuwpoort, de Keignaert en waters in de buurt,... en waar er geen water was, heeft men antitankkanalen gegraven en overstromingen veroorzaakt. Dat is op de kaarten uit die tijd nog heel goed te zien. En een hindernis moet verdedigd worden. Aan de binnenkant van die waterlijn waren heel veel mitrailleursestenen gebouwd of ook andere bunkers. De bouw van het mitrailleursest op de Soldatenberg heb ik van heel nabij gevolgd. Het was met rode baksteen en een tamelijk ruime spouwmuur. De eerste keer dat ik zo iets bewust zag. Was het tegen het vocht, of zou men die spouw volgieten met beton als bescherming? Er waren twee schietgleuven onder een betonnen dak van 15 of 20 cm dik. Alles zat goed in de grond en de schietgaten werden zorgvuldig gecamoufleerd met planten en kort gehouden gras op en voor de schietopeningen. De ingang was tamelijk ruim, voor snel inspringen en ook als schietput in de achterwaartse richtingen.

TREK JE PLAN

Omdat er van alles te kort was, eerst en

De Albertbrug maakte de verbinding tussen de St.-Janskerk en het Bosje. Op de voorgrond links een mitrailleursest, maar ontdaan van zijn grondbedekking. Hierachter de berg waarop minstens twee Flak (Fliegerabwehrkanonnen)-mitrailleurs. En verborgen door de berg, het H. Hartziekenhuis. Dit werd later

uitgebreid met een materniteit, die later service-flats werden. De kliniek werd Katholieke School voor Verpleegkunde en verhuisde, na samensmelting met St.-Jozef tot Damiaanziekenhuis. Op de berg rechts waren groententuintjes, en ook nog een mitrailleursest.

vooral eten, leerden de mensen van alles: bv tuinieren, ruilhandel en dikwijls was het betaalmiddel iets van voedsel,...

VERVOER: Er waren weinig of geen fietsbanden te krijgen. Oplossingen : rijden zonder banden, de fiets ombouwen met vooraan het wielje van een kinderfiets of van een trottinette. Als hulpmotor voor fiets of bakfiets werd de hond ingeschakeld en voor ander vervoer waren nog steeds veel paarden ingeschakeld als ze niet opgeëist waren. De mest op de straat werd onmiddellijk opgescheept voor de tuin en in een gebouw van de Lijstenfabriek (Pontonstraat) zag ik op een morgen op stro, een dood, pasgeboren bruin veulentje liggen met Duitse soldaten bij. Waarschijnlijk logeerden die in het Pontongesticht.

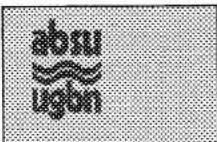
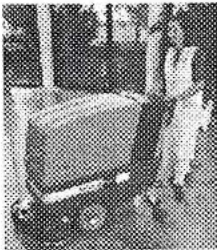
Ondanks de opeisingen zag men toch nog wat auto's en vrachtwagens, enkele dokters, bevoorradingsdiensten, vracht in dienst van de Duitsers. Velen reden niet meer op benzine maar waren uitgerust met lange slanke stalen gascilinders op het dak of in de laadbak. Nog andere hadden een soort stookin-

stallatie aan boord waarmee ze rechtstreeks gas produceerden uit steenkool of uit hout. Een dergelijke houtgasgenerator gebruikte een gewoon vuur om warmte op te wekken. Deze warmte werd gebruikt om een kamer gevuld met hout (of steenkool) in een zuurstofarme omgeving te laten vergassen. Het daarbij vrijgekomen gas werd naar de motor gevoerd om daar onder de carburator in de luchtaanzuig toe te komen.

ONTSPANNING

Waarschijnlijk kunnen we zeggen dat de twee grootste ontspanningen waren: op café gaan en naar de cinema gaan waar de film altijd voorafgegaan werd door het journaal en een bijfilm of documentaire. Mijn verste herinneringen gaan naar een Duitse film toen ze hier nog waren. Ik herinner mij hoe een achtervolgde met kepi door een tank werd geplet tegen een aarden wal.

In het Duitse propagandatijdschrift SIGNAL verscheen de grote kleurenfoto van de Duits-Hongaarse filmster Marika Röck aan het kokkerellen. Zij werd de eerste ster die ik

ISO 9001: 2000
Approved by BQA

SCHOONMAAKBEDRIJF nv
ULTRACLEAN
opgekuist staat netjes

Dagelijks en periodiek schoonmaak van residenties, winkels, magazijnen, kantoren en andere panden.

Oprissen en/of jaarlijkse grote schoonmaak van huizen, appartementen en de 2de particuliere bedrijven.

Opkuis van nieuwbouw of na verbouwing.

Industrieel reinigen van tapijten.

Opkuis na brand.

Meer dan 15 jaar ervaring

Corneel Heymanstraat 3 - 8400 Oostende - Industriezone 2
Tel 059 80 82 45 Fax 059 80 22 83
www.ultraclean.be e-mail: info@ultraclean.be

bewust leerde kennen toen ik haar zag in de geestige film "Die Frau meiner Träume". Later zal mijn vader die foto uitknippen om te kleven op het venstertje van een medicijnkastje. Maar de foto was wat te smal en daarom kleefde hij een andere foto eronder, één met Hitler erop en diens neuspuntje stak juist van onder Marika's foto. Nog later krijgen we stomme films te zien van Rin Tin Tin, de Dikken en de Dunnen en dan de fantastische Charly Chaplin. Ik meen dat er op een bepaald moment 13 zalen waren in Oostende en zelfs de Volksbond in de (nu) Dr Colenstraat had met de Nova haar eigen mooie zaal die ook voor andere activiteiten moest dienen zoals voor de turnclub Willen is Kunnen.

MIJNEN

Om Oostende bij een aanval echt in een eiland te veranderen waren cruciale bruggen ondermijnd, zoals bijvoorbeeld het bruggetje in de Gistelse steenweg op de toenmalige grens tussen Oostende en Stene. In de ene helft van de straat waren putten gemaakt met bommen in, maar waarschijnlijk zonder ontstekers. Om van bij ons naar Belliards te gaan moest je door een ondermijnde tunnel onder het spoor. Door deze te laten springen zouden ze in een klap en een belangrijke doorgang vernielen en de spoorverbinding naar Brussel verbreken. Tevens zouden ze ook een verbinding maken tussen haven en polders en zou het kanaal naar Brugge leeg lopen in de lager gelegen polders van Stene.

PIT en STAKE

Als verdediging tegen landende zweefvliegtuigen lieten ze in elke open ruimte van een bepaalde grootte palen plaatsen die misschien wel twee meter of wat meer boven de grond uitkwamen en die via de toppen met elkaar verbonden waren door dikke ijzerdraden. Zo ook voor onze deur in de weide van Coster. Wij poogden zoveel mogelijk dikke splinters af te trekken van die gespleten boomstammen uit ons Bosje. Iemand die toen in het laatste jaar college zat vertelde dat zij de putten moesten graven en om de Duitsers te pesten maakten ze de put zo groot en zo diep dat de paal geen enkele steun had en veel te diep zat. En of ze

kwaad waren! Na de bevrijding waren die palen heel snel weg, maar ik weet niet door wie. Waarschijnlijk zijn ze uiteindelijk als brandhout gebruikt.

Op de hoge gebouwen in de stad stonden ook mitrailleurs, er werden massa's prikkeldraad aangebracht en overal plakkaatjes die verwittigden voor mijnen (die er meestal niet lagen).

De dag voor de bevrijding zag ik een Belgische jager laag over de weide voor onze deur vliegen en tegen de avond een peloton Duitse soldaten in twee rijen achter elkaar, aan elke kant van de straat een rij, geweer in aanslag en in hun midden een tank met de commandant half uit de koepel.

BOEM!

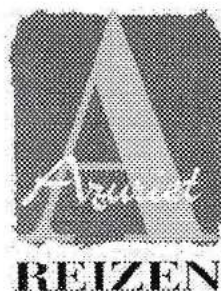
Mijn kameraad Georges en ik waren op een namiddag buiten, op ons voetpad, ik keek juist in de richting "stad" als ik plots een geweldige ontploffing zie en hoor. Een reusachtige vlam, met gele kern en daarboven rood, misschien wel 20 of 30 meter hoog.

(Wordt vervolgd)

GENIET MET AZURIET!

Reisbureau voor alle touroperators,
vlieg-, trein-, bootticketten.

*Waar service en dienstbaarheid
geen ijdel woord is!*

Torhoutsesteenweg 449
Hoek Kastanjelaan
8400 Oostende
Tel. 059 51 49 51

Openingsuren

*Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en
vrijdag: 9 tot 12 en 14 tot 18 uur.*

Zaterdag: 9.30 tot 12 uur.

ZEEVIS GROOT- EN KLEINHANDEL

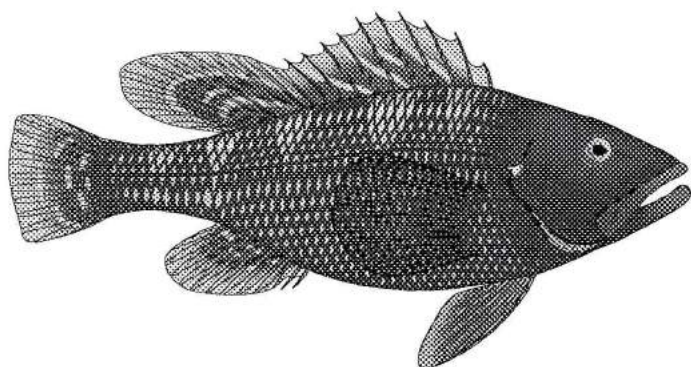
***Van Haudt Patrick -
Van de Wynckel Christa***

Vismijn 107 - 8400 Oostende

Delphin Depuydtstraat 8 - 8470 Gistel

Tel. Vismijn (059) 32 19 95 - Fax (059) 33 19 95

Tel. Privé (059) 27 69 59

OPENINGSUREN

Maandag - Dinsdag - Woensdag 8 - 16u

Donderdag: 8 - 13u

Vrijdag: 8 - 16u

Zaterdag: 8 - 13u

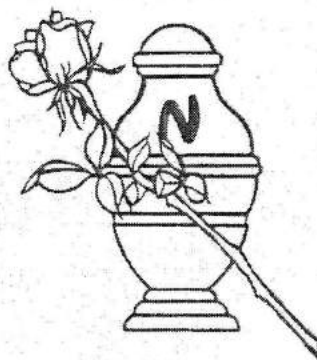
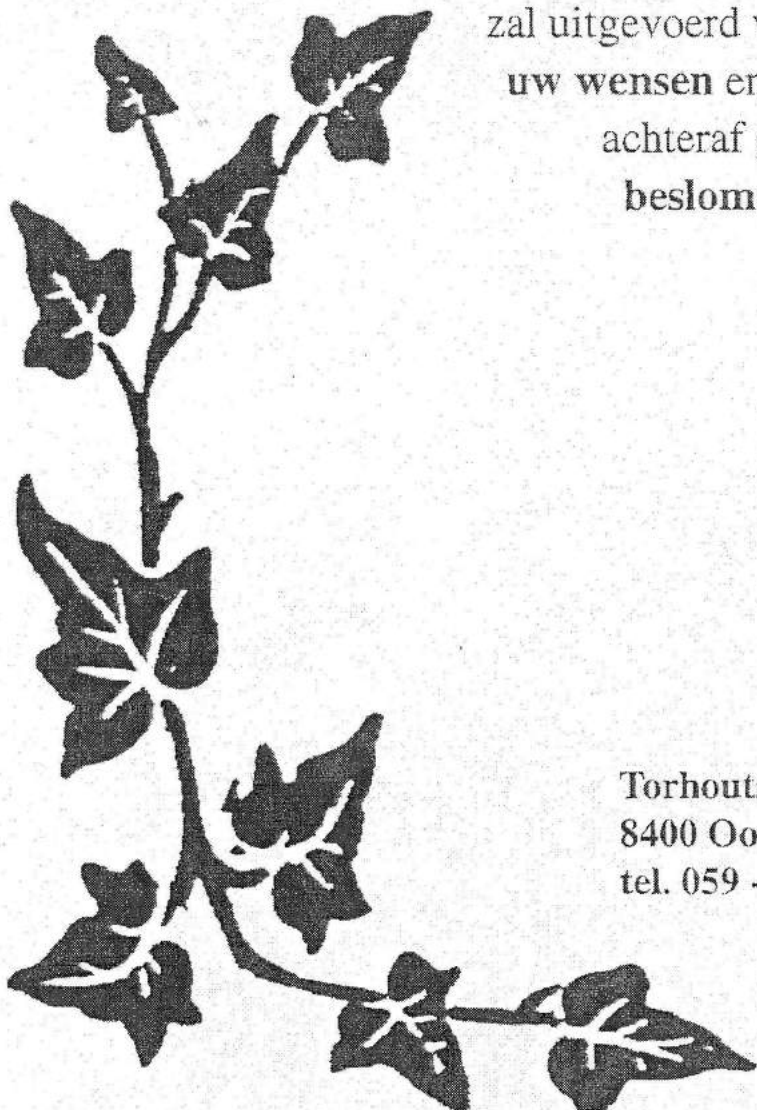
Zondag: Sluitingsdag

Op feestdagen open tot de middag

UITVAARTVERZORGING - FUNERARIUM

Jan Nuytten

Het **uitvaartcontract**
is de absolute **zekerheid**
dat uw begrafenis of crematie
zal uitgevoerd worden volgens
uw wensen en dat uw familie
achteraf **geen financiële**
beslommeringen heeft

Torhoutsesteenweg 88 (h)
8400 Oostende (Petit Paris)
tel. 059 - 80 15 53